

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI

Název práce: Etnologie gagauzské vesnice Bălgarevo. Identita bulharských Gagauzů

Autor práce: Kiril Christov

Vedoucí práce: Marek Jakoubek

*

Kiril Christov se ve své diplomové práci zaměřil na problematiku etnické identity obyvatel vesnice Bălgarevo, která je (anebo spíše byla?) jednou z gagauzských vesnic v Bulharsku. Navazuje přitom na svou bakalářskou práci *Gagauzové severovýchodního Bulharska*, kterou (pod vedením dr. Jakoubkové Budilové) v roce 2015 zdárně obhájil na Katedře antropologie ZČU v Plzni. Právě fakt, že K. Christov takřikajíc nezačínal od nuly, přitom skýtal značný komparativní potenciál, který autor ke svému prospěchu využil, byť v tomto ohledu ještě zbyly jisté rezervy. Aniž bych tuto poznámku traktoval jako výtku, očekával jsem, že v práci autor reflexivně uchopí svůj – pokud jde o *bulharský* terén – přinejmenším dílčí status insidera, kteréžto očekávání zůstalo nenaplněno, byť právě tento moment, zdálo se mi, přímo vyzýval k metodologické tematizaci. Bude-li pro to v průběhu obhajoby prostor, prosil bych o alespoň drobné zastavení nad tímto, podle mého soudu k diskusi přímo vybízejícím momentem.

Pokud jde o samotné zpracování zvoleného předmětu zájmu, postupuje K. Christov standardně. Nejprve tak představí a shrne současný stav bádání ve zvolené oblasti. Zde se, mimo jiné, projeví jeho jazyková kompetence, která mu umožnila studium bulharských pramenů, bez kterých by byl výzkum Gagauzů v Bulharsku jednoduše nemožný. Tato poznámka se zdá být zbytným truismem, přesto ji explicitně uvádím, neb doba s sebou nese, že tento zcela základní princip nezbytnosti jazykové výbavy v rámci terénního výzkumu bývá řadou antropologů v rámci „úsporných opatření“ opomíjen. Opět bych byl rád, kdyby autor při obhajobě ztratil alespoň pár slov o vlivu a dopadu jeho jazykových dovedností na pohyb v terénu a vztah s informátory. Co se samotného prezentace stavu vědění v oblasti studia Gagauzů týče, hlavní důraz je vcelku očekávatelně věnován otázce původu a jazyka. Nastíněn je rovněž kontext tzv. menšinové problematiky v Bulharsku, který je adekvátním horizontem pro studium Gagauzů v této zemi. Součástí této části práce je rovněž exkurz do tematiky

kolektivní paměti, identity a etnicity, které tvoří širší metodologicko-konceptuální podloží autorova výzkumu.

Následující část práce je věnována diskusi metodologie výzkumu a popisu jeho jednotlivých fází. Otázky, které jsem si při četbě této partie kladl, jsem již uvedl výše. Z textu je jinak pěkně vidět, jaké slasti a strasti s sebou terénní výzkum nese. Zajímavé byly partie věnované otázce návratového výzkumu, o kterém sice kdekdo mluví, ale jen málokdo jej skutečně realizuje. Na výzkumně-metodologickou sekci pak autor pak navazuje kratšími kapitolkami o Jižní Dobrudži a samotné vesnici Bălgarevo, které čtenáři v nástinu představí „kulisy“, v jejichž rámci se autorovy výzkumné aktivity odehrávaly.

Třetí oddíl práce pak již přináší samotné výsledky výzkumu. Schéma kapitol – a tedy prezentace výsledků – má přitom koncentrický charakter, kdy je „z vnější oblasti celého regionu ... postupováno do středu k jednotlivým aktérům“ (str. – 2). Toto prezentační schéma je nosné a čtenáři umožňuje dobrou orientaci. V samotném závěru se pak nachází kapitolka „Badatelská reflexe“, která je jakousi sebezpytnou sondou autora-badatele, a z níž za nejzajímavější považuji reflexi nemožnosti „udržet si odstup“, kterou s sebou prakticky jakýkoli terénní výzkum takřka nevyhnutelně nese.

Práce *Etnologie gagauzské vesnice Bălgarevo. Identita bulharských Gagauzů* Kirila Christova v řadě ohledů zaplňuje jedno (z celé řady) bílých míst tuzemského studia Bulharska, resp. Balkánu. V tom je její nesporný přínos. Jak autor sám uvádí, literatura o Gagauzech v češtině prakticky neexistuje. To s sebou mimo jiné nese i to, že laťka byla nastavena velice nízko (prakticky ležela na zemi), takže skutečnost, že se přes ni autor snadno a s lehkostí přenesl, ještě nemusí znamenat, že podal kdovíjaký výkon. Myslím, že disponuje všemi předpoklady k tomu, napsat práci (ještě) lepší. Nicméně, rozhodnutí, navrhnout klasifikaci „velmi dobře“, vyplývá především z hodně odbyté formální stránky, kulminující v *Seznamu použité literatury*.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm „velmi dobře“.

V Rudné u Prahy 9. 6. 2020

Marek Jakoubek

